

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ VYPLÝVAJÚCE Z § 15 ZÁKONA NR SR Č. 42/1994 Z.Z. O CIVILNEJ OCHRANE OBYVATEĽSTVA V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV

Územie obce Dlhá môže byť potenciálne ohrozované z nasledujúcich zdrojov, ohrozenia:

A JZ - V2 - SE a.s. EBO J. Bohunice

B Preprava nebezpečných látok

A JADROVÉ ZARIADENIE V-2

V lokalite blízko obce Jaslovské Bohunice sa nachádza komplex jadrových zariadení. Obec Dlhá by bola v prípade vzniku havárie na týchto zariadeniach ohrozená ako celok možným spádom rádioaktívnych látok.

Obec Dlhá sa nachádza v pásme vymedzenom od 10 km do 21 km od JZ – SE, a.s. EBO Jaslovské Bohunice (V2). Havária jadrového zariadenia má 3 fázy. Na úrovni obce sa spracovávajú opatrenia k ochrane obyvateľstva bez rozdelenia do jednotlivých fáz nakoľko nemá možnosť vyhodnotenia priebehu jednotlivých fáz a ochranné opatrenia plánuje v predpísanom rozsahu na základe „Usmernenia k protiradiačným opatreniam a určenie rozsahu dokumentácie plánu ochrany pre prípad nehody alebo havárie jadrového zariadenia“, vydaného Obvodným úradom Trnava, odborom civilnej ochrany a krízového riadenia.

Za haváriu na JZ považujeme stav, keď sa z JZ dostanú do životného prostredia rádioaktívne látky v množstvách a aktivite, ktoré vyžadujú opatrenia na ochranu obyvateľstva. Časť týchto látok sa usadí na budovách, na zemi, prípadne rastlinách a viaže sa s nimi. V odbornom jazyku sa označuje tento proces ako radiačná kontaminácia. Rádioaktívne látky sa môžu dostať do organizmu ľudí vdychovaním, požitím kontaminovanej potravy alebo vody a preniknutím cez kožu.

Účinky ionizačného žiarenia na organizmus môžu byť:

- fyzikálne,
- fyzikálno-chemické,
- chemické,
- biologické.

Najnebezpečnejšia je prenikavá radiácia, v dôsledku ktorej je oslabený imunitný systém organizmu a hrozí veľký výskyt epidémií a nákaz. Akútna choroba z ožiarenia zahŕňa výskyt novotvarov ako je rakovina kože, ďalej leukémia a pod.

Varovanie obyvateľstva a vyzoznenie osôb je súhrn technických a organizačných opatrení na bezprostredné a včasné informovanie obyvateľstva, štátnych a súkromných organizácií o mimoriadnej udalosti spojenej s únikom alebo s hrozbou úniku rádioaktívnych látok do životného prostredia.

Systém varovania obyvateľstva je založený na princípe:

- varovania elektrickými poplachovými sirénami,
- vyhlásením slovnej informácie,
- hromadnými oznamovacími prostriedkami (rozhlas, televízia),

Úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva:

1. Varovanie obyvateľstva a vyzoznenie osôb, organizácia informačného toku

2. Monitorovanie a dozimetrické zabezpečenie

Obec nezabezpečuje monitorovanie ani dozimetrické zabezpečenie, z dôvodu že na daný účel nevlastní žiadne materiálne vybavenie.

3. Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Obec zodpovedá len za reguláciu pohybu obyvateľstva len na území obce, ktoré zabezpečuje vlastnými silami a prostriedkami v spolupráci s jednotkami polície a OS SR.

4. Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť

V rámci obce je prvá predlekárska pomoc poskytovaná svojpomocne, nakoľko obec nemá žiadne odborné zdravotné jednotky. Neodkladná zdravotná starostlivosť by bola zabezpečovaná prostredníctvom zdravotníckych zariadení na základe určenia krízového štábu prípadne nadriadených zložiek, keďže obec sa nachádza v oblasti ohrozenia a poskytovanie komplexnej zdravotnej starostlivosti sa plánuje mimo oblasť ohrozenia.

5. Evakuácia

Obec zodpovedá za evakuáciu obyvateľstva obce a zamestnancov právnických a fyzických osôb v rámci obce. Na tento účel má spracovaný „Plán evakuácie obyvateľstva“ v ktorom je plánovaná evakuácia obyvateľstva v prípade vzniku havárie alebo nehody JZ v Jaslovských Bohuniciach cez kontrolne stanovište Sládkovičovo.

6. Hygienická očista

Z dôvodu že obec sa nachádza v oblasti ohrozenia a nemá vhodné materiálne vybavenie neplánuje sa vykonanie hygienickej očisty v rámci obce, nakoľko by to nemalo žiadaný efekt. Hygienická očista by bola vykonávaná až v príslušnom KS.

7. Príprava a informovanie obyvateľstva

Cieľom prípravy je umožniť čo najväčšiemu počtu občanov získať nevyhnutné vedomosti, návyky a zručnosť k sebaochrane a pomoci iným v núdzi.

Informácia obsahuje údaje s uvedením stručného, zrozumiteľného a pravdivého opisu NEHODY alebo HAVÁRIE, dátumu a času jej vzniku, jej územnej a technickej lokalizácie, príčin jej vzniku, jej dôsledkov pre verejnosť a prijatých predbežných opatreniach.

8. Individuálna ochrana osôb

Obec má spracovaný plán výdaja PIO a v prípade potreby by boli obyvateľstvu vydané ochranné masky spoločne s ochrannými filtrami.

9. Zabezpečenie činnosti v objekte, v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť

V obci sa nenachádza žiaden objekt v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť.

10. Profylaxia

Jódové profylaktikum zabezpečené pre obyvateľstvo v oblasti ohrozenia sa použije ihneď po obdržaní, najneskôr do 2 hod. varovného signálu o vzniku radiačnej havárie v dávke podľa návodu na krabičke. Podľa vývoja skutočnej radiačnej situácie na pokyn príslušných orgánov užije obyvateľstvo opakovane polovičnú dávku. Tehotné a dojčiacie ženy užijú maximálne dve dávky. Osoby citlivé na jód alebo trpiace chorobou štítnej žľazy sa poradia s lekárom o užití profylaktika a o doporučenom dávkovaní.

11. Ukrytie osôb

Obyvatelia obce by boli ukrytí v JÚBS (jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne) v súlade so spracovaným „Plánom ukrytia“, ktorý je založený na obecnom úrade.

12. Dezaktivácia vrátane zámeru na prechodné a trvalé uloženie kontaminovaného materiálu, ktorý po použití predstavuje rádioaktívny odpad.

Obec neplánuje žiadne činnosti spojené s dezaktiváciou ani uskladnením kontaminovaného materiálu, nakoľko nemá možnosť zistiť hladinu kontaminácie a o týchto činnostiach rozhodujú odborne spôsobilé a nadriadené zložky.

13. Regulácia spotreby potravín, krmív a vody

Vydávanie opatrení ohľadom potravín, vody a krmív budú zabezpečovať príslušné štátne orgány na základe výsledkov monitorovania (KVAPS, resp. RVAPS).

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva pre prípad nehody alebo havárie jadrového zariadenia je možné získať na Obecnom úrade Dlhá.

V uvedenej dokumentácii sa nenachádzajú žiadne dôverné informácie alebo utajované skutočnosti, ktoré by podliehali obmedzeniam vyplývajúcim zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

B PREPRAVA NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

Nebezpečné látky sú látky, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť ohrozenie zdravia a života ľudí alebo majetku a narušiť stav životného prostredia.

Nebezpečné látky sa však bežne využívajú v priemyselnej výrobe. Ich vhodné použitie sa využíva pri výrobných procesoch. Medzi najpoužívanejšie NL používané v priemyselnej výrobe patria amoniak, priemyselné plyny, riedidlá a pod...

V prípade havárie môže prísť k nežiaducemu úniku NL do okolí, ktoré spôsobí nežiaduce účinky na organizmoch a majetku, z toho dôvodu sa plánujú protichemické a protibiologické.

Územie obce môže byť ohrozené pri preprave NL po cestných komunikáciách, alebo železnici.

Úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva:

1. Varovanie obyvateľstva a vyrozumieanie osôb, organizácia informačného toku

Pri bezprostrednom ohrození obyvateľstva a hospodárstva únikom nebezpečných látok (NL) sa v zmysle platných právnych predpisov vykonáva varovanie a vyrozumieanie obyvateľstva dohovorenými signálmi a to 2 minútovým kolísavým tónom, ktorý sa ihneď po jeho skončení dopĺňa slovnou informáciou vo vysielaní hromadných informačných prostriedkoch. Slovná informácia obsahuje :

- deň a hodinu vzniku ohrozenia,
- údaje o zdroji ohrozenia,
- údaje o veľkosti a lokalite ohrozenia,
- základné pokyny na ochranu obyvateľstva.

Pri úniku NL pri preprave sa využívajú na varovanie a vyrozumieanie obyvateľstva vyrozumievacie prostriedky. Jedná sa o sirény a obecné rozhlas.

2. Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Reguláciu pohybu osôb organizujú zložky polície s orgánmi CO a OS SR.

Obec zodpovedá za reguláciu pohybu osôb na území obce, ktorý zabezpečuje vlastnými silami a prostriedkami podľa rozhodnutia starostu obce v spolupráci s PZ SR.

3. Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť

V rámci obce je prvá predlekárska pomoc poskytovaná svojpomocne. Neodkladná zdravotná starostlivosť by bola zabezpečovaná prostredníctvom zdravotníckych zariadení na základe určenia nadriadených zložiek.

4. Evakuácia

Evakuácia obyvateľstva z priestorom ohrozenia pri úniku NL sa riadi v zmysle spracovaných plánov lokálne a operatívne. Najvodnejší postup je kolmo na smer vetra.

5. Hygienická očista

Úplnú špeciálnu očistu vykonávajú špeciálne vyčlenené jednotky. Dobre vykonanou špeciálnou očístou možno čiastočne alebo úplne odstrániť NL z terénu či budov a tým zamedziť ich negatívne vplyvy na obyvateľstvo. Očista terénu a budov sa môže vykonávať :

- a) chemicky – kde druh látky závisí od NL a jej koncentrácie,
- b) mechanicky – kde sa kontaminovaná vrstva mechanicky odstráni.

U niektorých NL môže nastať i samovoľná dekontaminácia, ktoré je však závislé od druhu, látky, teploty, vlhkosti a ďalších meteorologických podmienok.

6. Individuálna ochrana osôb

Špeciálne prostriedky individuálnej ochrany je povinný zabezpečiť v zmysle vyhlášky č. 533/2006 Z.z. ohrozovateľ.

7. Zabezpečenie činnosti v objektoch, v ktorých nemožno skončiť pracovnú činnosť

V obci sa nenachádzajú objekty v ktorých nemožno skončiť pracovnú činnosť.

8. Ukrytie osôb

Ukrytie obyvateľstva v prípade vzniku MU s únikom NL sa realizuje buď v pivničných priestoroch, alebo vo výškových budovách nakoľko vlastnosti rôznych látok sú rozdielne. Rozhodnutie o mieste ukrytia sa stanoví až podľa skutočnej situácie a druhu NL.

Najrýchlejším a najúčelnejším ochranným opatrením je okamžitá evakuácia z postihnutého územia.

Záchranné práce zahŕňajú:

- súbor činností, ktorých cieľom je najmä vyslobodenie postihnutých osôb, poskytnutie prvej pomoci, záchrana života, zdravia a majetku, ich odsun mimo priestoru postihnutého mimoriadnou udalosťou,
- súbor činností, ktorých cieľom je zamedziť pôsobeniu a šíreniu následkov mimoriadnej udalosti.
- súbor činností potrebných na optimálne odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany môžu občania získať na Obecnom úrade Dlhá.

V uvedenej dokumentácii sa nenachádzajú žiadne dôverné informácie alebo utajované skutočnosti, ktoré by podliehali obmedzeniam vyplývajúcim zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.